

Input // output

Slecht nieuws

Gewoonlijk gaat een verzekeraar die risico's van een financiële instelling afdekt ervan uit dat de instelling aan zijn verplichtingen kan voldoen. De verzekeraar wil immers zo weinig mogelijk uitbetalen en let daarom goed op de risico's die klanten nemen. In geval van onverwacht slecht nieuws over de bezittingen van een klant zijn verzekeraars echter minder voorzichtig dan gewoonlijk. Dit komt doordat goede monitoring in dat geval minder loont. Goede monitoring levert dan minder winst, omdat de verzekeraar opbrengsten moet reserveren voor betaling van uitkering. Biais *et al.* beschrijven deze situatie in een model waarin een verzekeraar moet kiezen hoeveel

inspanning hij levert bij het controleren en voorkomen van risico's bij klanten. Dit model voorspelt dat verzekeraars roekelozier reageren op slecht nieuws als het veilig geachte bezittingen betreft. Daarnaast voorspelt het model dat ze roekelozier reageren naarmate de afdeling risicomangement meer vrijheid heeft om risico's te nemen. Deze voorspellingen zijn volgens de auteurs in lijn met de reactie van verzekeraars op slecht nieuws over de Amerikaanse huizenmarkt tijdens de recente financiële crisis.

Biais, B., F. Heider en M. Hoerova (2012) Risk-sharing or risk-taking? Counterparty risk, incentives and margins. *ECB Working Paper Series*, 1413.

Transactietaks

Het belasten van financiële transacties leidt niet tot het corrigeren van gedrag dat tot excessief risico en het ontstaan van systeemrisico heeft geleid. Empirisch onderzoek laat niet zien dat de introductie van een transactietaks de volatiliteit van koersen vermindert of vastgoedluchtbellen tegengaat. Dit concluderen Anthony *et al.* in hun onderzoek naar de invoering van een dergelijke belasting. Zij schatten dat een transactietaks voor Nederland 1,1 tot 2,2 miljard euro kan opleveren. Op de korte termijn zal de belasting vooral door de huidige bezitters van financiële titels worden betaald. Op de langere termijn zullen de kosten bij de eindgebruikers terechtkomen, wat de economische groei beperkt met 0,4 tot 1,2 procent. Andere vormen van belastingen die bestaande verstoringen aanpakken, zoals de huidige vrijstelling van btw voor banken en de belastingaftrekbaarheid van schuld, zijn efficiëntere alternatieven.

Anthony, J., M. Bijlsma, A. Elbourne, M. Lever en G. Zwart (2012) Financial transaction tax: review and assessment. *CPB Discussion Paper*, 202.

Goed humeur

Mensen met een goed humeur zijn overmoedig in hun beslissingen zolang zij zich niet bewust zijn van dit humeur en de reden voor hun goede humeur irrelevant is voor de voorliggende beslissing. Zijn zij echter bewust van de oorzaak van hun goede humeur en de irrelevantie ervan voor de beslissing die ze moeten maken, dan zijn ze niet langer overmoedig maar juist rationeel. Dit concluderen Koellinger en Michl op basis van een experiment onder 160 studenten van een Duitse universiteit.

Koellinger, P.D. en T. Michl (2012) Joy leads to overconfidence – and a simple remedy. *ERIM Report Series*, 2012(001).

Vaardigheden

Humburg *et al.* onderzoeken of er verschillen bestaan in de arbeidsmarktpositie van startende hogeropgeleiden met een specifieke opleiding ten opzichte van startende hogeropgeleiden die een meer algemene studie gevolgd hebben. Hierbij maken zij onderscheid tussen de arbeidsmarkten voor de verschillende groepen. Ze baseren zich op gegevens uit zeventien Europese landen en analyseren de kans dat een hogeropgeleide een baan moet accepteren onder zijn niveau. Hierbij maken de onderzoekers onderscheid tussen de arbeidsmarkt voor hogeropgeleiden met een specifieke opleiding enerzijds en een meer algemene opleiding anderzijds. Er is geen verschil in de kans om werk onder niveau te accepteren, in beide gevallen stijgt de kans op een baan onder het eigen niveau als er een relatief groter aanbod van hogeropgeleiden is. Een specifieke opleiding geeft een lagere kans op werkloosheid, terwijl een algemene opleiding geen invloed heeft op deze kans.

Humburg, M., A. de Grip en R. van der Velde (2012) Which skills protect against a slack labour market? *Meteor Research Memorandum*, 002.

Vermogen daalt

Het CBS rapporteert een daling van de vermogens van Nederlandse huishoudens. Op 1 januari 2011 bedroeg het doorsnee- vermogen van een huishouden 29.000 euro, begin 2010 was dat nog 33.000 euro. Dat is een daling van twaalf procent. Het vermogensverlies is voor een belangrijk deel toe te schrijven

12%

daling vermogen
Nederlandse
huishoudens

aan de waardevermindering van de eigen woning. Bijna zes op de tien huishoudens in Nederland bezitten een eigen woning. Begin 2011 was de doorsnee waarde van de eigen woning 233.000 euro, tegen 237.000 euro begin 2010.

CBS (2012) Vermogens huishoudens opnieuw lager. *CBS Webmagazine*, 23 januari.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Huismerk

De opkomst van huismerken die grote supermarktketens voor levensmiddelen aanbieden, kan leiden tot algemeen hogere prijzen, beperktere keuze voor de consument en een ondermijning van de prikkel tot productinnovatie voor bedrijven. Dit komt met name door de veranderende relatie tussen supermarktketens en leverancier, omdat de supermarkt nu ook leverancier wordt. De marktmacht die de supermarkt in deze veranderende relatie verkrijgt kan leiden tot marktgedrag dat de welvaart vermindert. Dit concludeert Daskalova in haar onderzoek naar de opkomst van huismerken bij supermarkten. De huidige Europese mededingingswetgeving is niet ingericht om de negatieve effecten van de veranderde machtsverhoudingen in te perken.

Daskalova, V. (2012) *Private labels (own brands) in the grocery sector: competition concerns and treatment in EU competition law. Tilec Discussion Paper, 2012(002).*

Prikkels

Hoewel in het verleden uit onderzoek is gebleken dat financiële prikkels geen invloed hebben op de studieresultaten van scholieren, toont Fryer Jr. in zijn onderzoek aan dat gecombineerde prikkels voor leerlingen, ouders en docenten wel tot een verbetering van studieresultaten kunnen leiden. In het schooljaar 2010–2011 heeft de onderzoeker een experiment uitgevoerd bij vijftig openbare scholen in Houston. Leerlingen konden twee dollar verdienen per behaalde doelstelling in wiskunde. Ouders ontvingen ook twee dollar als hun kind een doel behaalde en tevens twintig dollar per ouderavond die ze bezochten. Leraren ontvingen zes dollar per ouderavondsprek en tot 10.000 dollar aan bonussen voor de studieresultaten van hun leerlingen. De leerlingen die financiële prikkels kregen behaalden 125 procent meer doelstellingen in wiskunde en hun ouders kwamen twee keer zo vaak naar ouderavonden. Door de vergoedingen tijdelijk te verhogen konden de onderzoekers aantonen dat de prijselasticiteit voor het behalen van de doelstellingen ongeveer 0,87 is, wat tot een sterk effect op behaalde scores leidt van een relatief kleine verhoging van de vergoeding.

Fryer, R.G. Jr. (2012) *Aligning student, parent, and teacher incentives: evidence from Houston public schools. NBER Working Paper, 17752.*

Belasting

Wahrig rapporteert dat de gemiddelde belastingopbrengst in de Europese Unie in 2010 39,6 procent van het bbp bedroeg. In de eurozone was dit 40,2 procent. Van de totale belastingopbrengsten in de Europese Unie kwam 31,2 procent voort uit belas-

Clearing

Toezichhouders op financiële markten kunnen de welvaart verhogen door een specifieke prijsstructuur op te leggen voor afhandeling van financiële transacties (*clearing & settlement*). Dit concluderen Degryse *et al.* in hun onderzoek naar de relatie tussen de liquiditeit van financiële markten en de kosten voor clearing & settlement door zogenaamde Central Security Depositories (CSD). De welvaart maximaliserende prijsstructuur hangt af van de hoogte van de kosten van clearing en settlement en kan de liquiditeit van financiële markten beperken.

Degryse, H., M. van Achter en G. Wuyts (2012) *Internalization, clearing and settlement, and liquidity. European Banking Center Discussion Paper, 001.*

Pensioenleeftijd

Machado en Portela onderzoeken het effect van een vrijwillige reductie van het aantal gewerkte uren voor pensionering op de beslissing van oudere werknemers over het moment waarop zij met pensioen gaan. De onderzoekers concluderen dat, tegen de verwachtingen in, mensen die op latere leeftijd minder uren gaan werken juist eerder met pensioen gaan in plaats van later.

Machado, C.S. en M. Portela (2012) *Hours of work and retirement behavior. IZA Discussion Papers Series, 6270.*

Cadeaus

Arme mensen besteden relatief veel geld aan giften aan anderen, zelfs als dit ten koste gaat van hun eigen voedselconsumptie. Chen en Zhang onderzoeken welke beweegredenen de mensen op het platteland van China hebben om dit te doen. Ze analyseren gegevens uit een onderzoek naar huishoudens in drie plattelandsdorpen in China. Groepsdruk in de hechte gemeenschappen blijkt de voornaamste reden om een groot deel van het inkomen aan giften uit te geven. Daarnaast spelen statusmotieven een belangrijke rol. Sociale verzekering, waarbij de giften bij een noodzakelijke gebeurtenis bedoeld zijn om de kosten te dekken, blijkt geen motief te zijn voor het geven van relatief dure cadeaus.

Chen, X. en X. Zhang (2011) *Peer effect, risk-pooling and status seeking: which matters to gift spending escalation in rural China? CEPR Discussion Paper, 8777.*

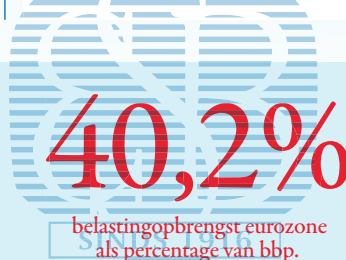
Sociaal pensioen

Vandeninden onderzoekt het effect op armoede van het introduceren van een sociaal pensioen in Europa. Bij een dergelijk pensioensysteem wordt er geen onderscheid gemaakt naar ingelegd vermogen of arbeidsgeschiedenis. De auteur onderscheidt drie vormen van sociaal pensioen. Bij het uniforme stelsel krijgen alle mensen van 65 jaar of ouder een basispensioen. Verder zijn er twee vormen van gedifferentieerd pensioen: een aanvulling op basis van persoonlijk inkomen of op basis van huishoudinkomen. In alle gevallen daalt de armoede onder ouderen in Europa van 19,7 procent onder de huidige pensioensystemen tot 2,5 procent onder een sociaal stelsel.

Vandeninden, F. (2012) *A simulation of social pensions in Europe. UNU-MERIT Working Paper Series, 008.*

ting op inkomen en vermogen, 33,3 procent van belastingen op import en productie, en 35,1 procent uit sociale premies.

Wahrig, L. (2012) *Tax revenue in the European Union. Eurostat Statistics in focus, 2.*

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.